

**STANOWISKO RADY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI
W SPRAWIE KRYTERIÓW ZATRUDNIANIA
NA STANOWISKU TYPU POST-DOC W PROJEKTACH BADAWCZYCH
FINANSOWANYCH PRZEZ NARODOWE CENTRUM NAUKI**

Jednym z problemów polskiej nauki jest znikoma mobilność kadry naukowej skutkująca petryfikacją naukowej mapy Polski. Odróżnia to Polskę od krajów, w których badania naukowe są na wyższym poziomie. Szereg inicjatyw międzynarodowych dąży do zwiększenia mobilności naukowców, rozumianej jako fundament współpracy naukowej. Wiele uniwersytetów i instytucji na świecie zabiega o pozyskanie młodych badaczy z różnych krajów, które wyławiając naukowe talenty zwiększają tym samym swój potencjał naukowy. Z drugiej strony światowym standardem, a w wielu miejscach – obowiązkiem uregulowanym prawnie, jest oczekiwanie wobec początkujących doktorów aby, wybierając karierę naukową zbierali doświadczenia w kolejnych projektach realizowanych w zespołach badawczych spoza swojej macierzystej uczelni.

NCN od początku swojej działalności stawia sobie za cel zwiększenie mobilności polskich naukowców, w szczególności naukowców będących u progu samodzielnej pracy badawczej. W naszych programach grantowych wprowadzonych jest wiele regulacji sprzyjających mobilności. Zdaniem Rady, kontakt młodych badaczy z innym otoczeniem niż to, w którym kształcili się i zdobywali pierwsze doświadczenia naukowe, jest dla nich bardzo wartościowy i przyczynia się do ich samorozwoju. Im wcześniej rozpocznie się proces nawiązywania współpracy z innymi ośrodkami, tym większa jest szansa na tworzenie dużych i różnorodnych zespołów badawczych w przyszłości – a na takich zespołach opiera się współczesna nauka.

Intencją Rady NCN w chwili ustanawiania stanowiska typu post-doc (nieznanego w polskim systemie zatrudniania pracowników naukowych), było stworzenie dla instytucji naukowych korzystnych warunków do czasowego zatrudniania bardzo dobrych młodych badaczy spoza tych instytucji, w tym także spoza naszego kraju. Zachętą dla początkujących naukowców do ubiegania się o takie stanowisko jest, między innymi, atrakcyjne wynagrodzenie (wysokość środków finansowych na zatrudnienie wynosi 120 tys. zł rocznie z możliwością ich podwyższenia w uzasadnionych przypadkach). Tak wysokie wynagrodzenie ma zachęcić naukowców będących do 7 lat po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, do starania się o stanowisko post-doc w otwartych konkursach organizowanych przez inne niż ich macierzyste instytucje naukowe.

Stanowiska post-doc są z natury swojej tymczasowym zatrudnieniem pozwalającym młodemu naukowcowi na doskonalenie warsztatu naukowego pod okiem doświadczonego lidera zespołu badawczego, stanowiąc tym samym przygotowanie do przyszłej, samodzielnej kariery naukowej. Ze względu na swoją tymczasowość stanowiska te nie zastępują zatrudnienia na czas nieokreślony i należy je traktować, jako rodzaj pracy na rzecz realizacji konkretnego projektu badawczego. Dlatego też środki finansowe przeznaczone na zatrudnianie na stanowiskach post-doc w grantach NCN, są na tyle konkurencyjne,

że pomagają w podjęciu decyzji o przeprowadzce do innego miasta czy zmianie ośrodka naukowego. Zadaniem NCN jest wsparcie najbardziej obiecujących naukowców, którzy podejmują ten wysiłek organizacyjny i finansowy, w tym trudnym, ale kluczowym etapie rozwoju ich kariery.

Analiza struktury zatrudnienia na tego typu stanowiskach w dotychczasowych projektach badawczych finansowanych przez NCN wskazuje, że polskie instytucje naukowe zadowolają się w dalszym ciągu zatrudnianiem na stanowiskach typu post-doc swoich byłych doktorantów lub pracowników, kultywując tym samym pracę przez całą karierę naukową tylko w jednym ośrodku badawczym. Rada poprzez wprowadzenie bardziej rygorystycznych warunków zatrudnienia w grantach NCN, ma nadzieję pobudzić aktywność polskich instytucji naukowych i zachęcić je do pozyskiwania młodych, utalentowanych badaczy z innych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą w drodze otwartych i szeroko nagłaśnianych konkursów. Na świecie wymóg mobilności na tego typu prestiżowych i dobrze płatnych stanowiskach post-doc jest standardem, dlatego też liczymy na to, że w dłuższej perspektywie, polityka jaką stosujemy, doprowadzi do pozytywnych efektów w postaci poprawy jakości i konkurencyjności prowadzonych w Polsce badań.

Głównym argumentem przytaczanym przez oponentów zmian wprowadzonych przez Radę NCN jest niebezpieczeństwo przerwania ciągłości badań wobec konieczności zatrudniania osób, które w ciągu dwóch lat poprzedzających uzyskanie grantu nie były związane z zespołem badawczym stosunkiem pracy, a tym samym nie są wdrożone w prowadzone badania. Rozumiejąc problemy zespołów naukowych z pozyskiwaniem młodych badaczy spoza ich środowiska, Rada NCN zdecydowała się na modyfikację spornego kryterium dotyczącego zatrudniania osób na stanowisku typu post-doc. W związku z tym, aktualna wersja tego przepisu brzmi:

Osoba na stanowisku typu post-doc może otrzymać z puli wynagrodzeń etatowych wynagrodzenie na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, o ile spełnia łącznie następujące warunki:

- a) została wybrana w ramach otwartego konkursu, przeprowadzonego przez trzyosobową komisję rekrutacyjną powołaną przez kierownika podmiotu realizującego projekt badawczy, złożoną z kierownika projektu jako przewodniczącego oraz przynajmniej dwóch wskazanych przez niego osób posiadających odpowiednie kwalifikacje naukowe lub zawodowe. Ocena kandydatów odbywa się na podstawie kryteriów przedstawionych w ogłoszeniu o konkursie, a wyniki konkursu podawane są do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej podmiotu, w którym będzie realizowany projekt badawczy;*
- b) kierownik projektu nie był promotorem /promotorem pomocniczym w jej przewodzie doktorskim;*
- c) w ciągu ostatnich dwóch lat przed podjęciem zatrudnienia w projekcie nie była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w podmiocie, w którym będzie realizowany projekt badawczy.*
- d) w okresie pobierania tego wynagrodzenia nie pobiera innego wynagrodzenia ze środków przyznanych w ramach kosztów bezpośrednich w konkursach NCN;*
- e) w okresie pobierania tego wynagrodzenia nie jest zatrudniona na podstawie innej umowy o pracę;*

- f) wysokość środków na zatrudnienie wynosi 120 tys. zł rocznie. Istnieje możliwość wskazania wyższej kwoty wynagrodzenia, o ile jest to uzasadnione szczególnymi okolicznościami przedstawionymi we wniosku. Zasadność podwyższenia wynagrodzenia podlega ocenie zespołu ekspertów.

Dopuszcza się zatrudnienie w projekcie z puli wynagrodzeń etatowych na stanowisku typu post-doc jednej osoby niespełniającej kryterium wskazanego w pkt b).

Przy ponownym ubieganiu się o zatrudnienie na stanowisku typu post-doc w tym samym podmiocie nie stosuje się warunku określonego w punkcie c). W tym samym podmiocie można ubiegać się o ponowne zatrudnienie na stanowisku typu post-doc tylko jeden raz.

prof. dr hab. Janusz Janeczek
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki